

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 7-4/2013 г.

Относно: Оперативна програма „Региони в растеж” за периода 2014-2020 г.

На основание чл. 26, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО, обн. ДВ бр. 57/2.07.2004 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 94/2012 г.), във връзка с чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) и чл. 36, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС, обн. ДВ бр. 73/2007 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 94/2012 г.)

С Ъ Г Л А С У В А М

Оперативна програма „Региони в растеж” за периода 2014-2020 г.

Възложител: Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”, Министерство на регионалното развитие

поради следните **мотиви**:

1. Програмата е съобразена с наличните съотносими стратегически документи на национално и европейско ниво, имащи отношение към нея, включително и с такива, поставящи цели по опазване на околната среда.
2. В програмата са предвидени допустими дейности към съответните приоритетни оси, насочени към опазването на околната среда, и по-конкретно, допринасящи за постигане на тематични цели (одобрени с *Решение на Министерски съвет № 328/25.04.2012 г. за одобряване на списък с тематичните цели, които да бъдат включени в Договора за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г., списък с програми и водещо ведомство за разработването на всяка програма*) 4 „Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори”, 5 „Насърчаване на адаптацията към климатичните промени, превенция и управление на риска” и 6 „Опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност”.
3. Съгласно направените в доклада за екологична оценка анализи и изводи за очакваните въздействия върху околната среда:
 - На ниво приоритетни оси, инвестиционни приоритети и специфични цели очакваното въздействие като цяло е с комплексен положителен характер, тъй като постигането на приоритетните оси, инвестиционните приоритети и специфичните цели ще доведе до намаляване на емисиите на парникови газове, подобряване на качеството на атмосферния въздух в населените места, ограничаване на шума от обществения градски транспорт, подобряване на състоянието на зелените градски пространства, повишаване на стандарта и качеството на живот на населението;

- На ниво конкретни допустими дейности се очаква изцяло положително кумулативно въздействие от дейностите по отношение на климата, качеството на атмосферния въздух в градовете, състоянието на зелените площи, качеството на живот на населението и материалните активи. Като незначителни, отрицателни въздействия се очакват единствено за периода на строителство по съответните дейности, като те са свързани с повишаване замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци – това въздействие е временно, с локален характер и обратимо.
4. В доклада за екологична оценка са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от реализирането на ОПРР 2014-2020 г., чрез които очакваните отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при изпълнение на дейностите по ОПРР да бъдат сведени до минимум.
5. Анализирани са и са сравнени 5 алтернативи за предвижданията на ОПРР (в т.ч. „нулева“ алтернатива), като е мотивиран и обоснован, в т.ч. от екологична гледна точка, изборът на алтернатива 3 „ОПРР 2014-2020 г., вариант от м. септември, 2013 г.“. Тази алтернатива е оценена като най-благоприятна, с много по-комплексен положителен ефект (в т.ч. положителен кумулативен ефект) по отношение на околната среда и човешкото здраве. При тази алтернатива е в най-голяма степен гарантирана устойчивостта на инвестициите по предвидените дейности, голяма част от които са пряко или косвено насочени към подобряване на състоянието на околната среда, качеството на живот и човешкото здраве.
6. ОПРР 2014 – 2020 г. е допустима при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:
- режимите на защитените територии, определени със *Закона за защитените територии*, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление и
 - режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12, ал. 6 от *Закона за биологичното разнообразие*.
7. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредба за ОС* е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която ОПРР 2014 – 2020 г. **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Natura 2000, поради следните **мотиви**:
- ОПРР се изготвя на национално ниво, като степента на подробност на предвижданията ѝ е ограничена до определяне на инвестиционни приоритети, чрез които да се изпълнят основните стратегически цели като - повишаване на енергийната ефективност в публичните сгради и в жилищния сектор; повишаване качеството на живот, социално включване, и подобряване на околната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете; подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие; социално приобщаване, чрез инвестиции в социална, спортна и културна инфраструктура в градовете; повишаване на здравния статус на населението, чрез модернизация на здравната инфраструктура; насърчаване на регионалния туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство; подобряване на свързаността и достъпността на мрежата от градове и обектите на културното и природно наследство с TEN-T мрежата; укрепване и повишаване на административния капацитет на управляващия орган и бенефициентите по програмата, поради което няма вероятност от пряко или косвено отрицателно въздействие върху ключовите елементи на защитените зони, включително върху структурата, числеността и плътността на популациите на опазваните в защитените зони видове, вкл. птици;
 - Предвидените в ОПРР инвестиционни приоритети от ос „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ са свързани с действия за подобряване на градската околна среда,

които ще се осъществяват предимно в границите на урбанизираната територия на 67 града (София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен, Велико Търново, Благоевград, Видин, Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Търговище, Разград, Шумен, Силистра, Добрич, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Перник, Кюстендил, Свищов, Горна Оряховица, Казанлък, Димитровград, Асеновград, Карлово, Дупница, Петрич, Сандански, Велинград, Свиленград, Самоков, Ботевград, Троян, Севлиево, Карнобат, Нова Загора, Лом, Гоце Делчев, Панагюрище, Попово, Пещера, Поморие, Разлог, Девин, Нови пазар, Мездра, Провадия, Червен бряг, Козлодуй, Берковица, Тутракан, Елхово, Белоградчик, Златоград, Никопол, Генерал Тошево, Крумовград, Ивайловград и Малко Търново), поради което няма вероятност от фрагментация или пряко увреждане/унищожаване на природни местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Natura 2000.

8. Не се очаква трансгранично въздействие върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на програмата.
9. В хода на процедурата по екологична оценка са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите.
10. Съгласно становище на Министерство на здравеопазването (с изх.№ 04-15-332/26.11.2013 г.), получено в резултат на проведените консултации по доклада за екологична оценка и проекта на програмата, от здравно-хигиенна гледна точка няма основание да се очаква възникване на здравен риск в резултат на реализацията на ОПРР 2014-2020 г. Като цяло се очаква подобряване на условията на средата за обитаване в 67-те градове за подкрепа.

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от прилагането на ОПРР 2014-2020 г.:

A. Общи:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, попадащи в обхвата на Приложения № 1 и № 2 към ЗООС или извън тях, и попадащи под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони и могат да бъдат одобрени само след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване, и при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията, изискванията и мерките, разписани в решението/становището.
2. В насоките за кандидатстване/схемите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ да се предвидят условия, гарантиращи опазването на околната среда при реализиране на дейностите от съответните бенефициенти, като:
 - в насоките за кандидатстване за всяка конкретна дейност да се включат релевантни за съответната дейност мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от прилагането на ОПРР 2014-2020 г., в т.ч. от настоящото Становище по ЕО;
 - да се изисква от бенефициентите, заедно с документите, с които периодично отчитат степента/етапа на изпълнение на дейността, да предоставят в МРР и информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответната дейност;

- да се изисква от бенефициентите периодично предоставяне на Управляващия орган на програмата на информация и по мерките и индикаторите по наблюдение и контрол, които са релевантни за съответната дейност.

Б. При прилагането на ОПРР 2014-2020 г. да се осигури съобразяването на следните мерки и условия:

1. По време на фазата на строителство при изпълнение на дейностите по Приоритетните оси да се предвиди:
 - Ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС, ЕО и ОС за етапа на строителство по съответната дейност;
 - По време на строителството от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от *Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии*), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;
 - Ограничаване на строителните дейности само в обхвата на проектите и, където е релевантно, използване на съществуващите пътища за достъп;
 - Съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за това места;
 - Преди стартиране на строителния процес на всички видове строежи да се извърши анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до зони и обекти с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства.
2. При финансиране на проекти по дейностите за „зони с потенциал за икономическо развитие“, „социална инфраструктура“, както и „общинска образователна инфраструктура“ извън зоните за въздействие на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, в рамките на общинската територия на градовете от 1-во до 3-то ниво, да се предпочитат за финансиране проекти и дейности в границите на урбанизирани територии.
3. Дейностите по приоритетната ос за развитие на регионален туризъм да се допускат при съобразяване на:
 - спазване на нормите за рекреационно натоварване на територията;
 - приоритетно развитие на екотуризма и други алтернативни форми на туризъм, в т.ч. културен туризъм;
 - при изготвяне на проекти за нови туристически обекти задължително да се предвидят мерки за ограничаване негативното им влияние върху качеството на водите и се вземе предвид необходимостта от изграждане на система за събиране, пречистване и отвеждане на формираните потоци отпадъчни води и внедряване на система за управление на отпадъците;
 - при разработването на туристически пакети да се има предвид, че дейности като „сафари“ разходки, „offroad“ маршрути с наблюдение на редки и застрашени видове животни са недопустими и водят да значително увреждане на околната среда и биологичното разнообразие.
4. По отношение на дейностите по приоритетната ос за регионална пътна инфраструктура:

- за местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съответстващи на режимите на защитените територии и защитените зони, приети с плановете за управление/заповедите за обявяване на съответните защитени територии и зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119 от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита;
 - шумозащитните мерки, при необходимост от прилагане на такива, да са обект на допълнителен, отделен проект, който включва акустична, архитектурна и конструктивна част.
5. При реализиране на дейностите да се вземат предвид границите на зоните за защита на водите по реда на чл.119а от *Закона за водите* и предвидените за тях мерки за опазване в ПУРБ на четирите Басейнови дирекции.
6. Реализацията на инвестиционни проекти и намерения, произтичащи от ОПРР 2014 - 2020 г., и които касаят ползване или водовземане от повърхностни или подземни водни тела, подлежат на разрешителен режим, съгласно *Закона за водите*.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПРР 2014-2020 г.:

1. **На всеки три години** от прилагането на програмата Главна дирекция «Програмиране на регионалното развитие» към Министерство на регионалното развитие да изготвя доклади по **наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда** при прилагането на *ОПРР 2014-2020 г.*, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на плана. Изготвените доклади да се представят в МОСВ (дирекция «Превантивна дейност») за одобряване.
2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ОПРР 2014-2020 г. да се извършват въз основа на специфичните екологични индикатори, предвидени в проекта на ОПРР, и следната допълнителна мярка:

Мярка по наблюдение и контрол	Индикатор	Източник на информация за стойностите на индикатора
Проекти, попадащи изцяло или частично в защитени зони и защитени територии, при реализиране на дейности по приоритетните оси за регионален туризъм и регионална пътна инфраструктура	Засегнати площи, дка; Брой проекти.	Бенефициенти

3. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

ДАТА: 21.12.2013г.

МИНИСТЪР:
ИСКРА МИХАЙЛОВА

